

Virgil Ștefan Nițulescu

Interviu realizat pentru ECUMEST de Simona Chițan

Cum percepeti evolutia contextului si a practicilor artistice din Romania in ultimii ani si cum vedeti aceasta dezvoltare din perspectiva activitatii dvs, mai cu seama in contextul acestor proiecte de cooperare internationala sau de internationalizare din ce in ce mai accentuata a proiectelor?

"Piata artistica romaneasca devine, in tot mai mare masura, un teren predilect pentru actuala avangarda artistica europeana. De altfel, exact acelasi lucru se intimpla in absolut toate fostele state socialiste, unde teama artistilor de a nu fi considerati provinciali si depasiti i-a facut sa devina aproape "revolutionari", in raport cu ceea ce se intimpla in vestul continentului.

Desigur, exista si foarte multa rutina, dar nu aceasta prinde prim-planul vietii artistice si nu aceasta este de interes pentru promotorii artei romanesti, in strainatate (daca vorbim despre nivelul central: ICR, MCC, partial, MAE). Autoritatile locale promoveaza aceeasi arta "traditionalista", cu putine sanse de a razbi in Europa sau America. In plus, artistii din prim categorie sint cei care reusesc sa incheie parteneriate cu artisti straini si, pe aceasta cale, sa se promoveze in strainatate sau in Romania, la un nivel care sa ii aduca in atentia publica. Marele pericol al acestei tendinte este goana spre manierism, snobism si "originalitate" cu orice pret; totusi, este de preferat acest pericol, decit incremenirea in forme putin prizate de publicul tinar de aiurea.

Vorbind la modul general, sint optimist. Artistii romani nu sint cu nimic mai prejos decit confratii lor din orice alta tara europeana, dar le lipsesc resursele pentru a crea (astazi, adeseori, procesul de creatie implica costuri mari, din motive care tin de tehnologiile aplicate - in artele vizuale, de exemplu - sau de plata drepturilor de autor si a drepturilor conexe) si, mai ales, pentru a-si promova creatia. Pe de alta parte, tendinta sprijinirii culturii contemporane, intr-o mai mare masura decit in trecut, este in crestere, cu toate piedicile pe care la intilnim sau, uneori, le cream, fara sa vrem, chiar.

Are acest proces de transformare un rol, o influenta asupra activitatii dvs. si a institutiei in care activati?

Da. Incercam sa ne adaptam la noile modalitati de exprimare culturala si sa o incurajam, prin programe proprii. Din pacate, distanta dintre legislatia pe care trebuie sa o aplicam si nevoile noilor tipuri de proiecte culturale este prea mare si tinde sa devina, atit pentru noi, cit si pentru artisti, o piedica.

Ce rol are sprijinul public in dezvoltarea sectorului cultural independent, in special in vederea dezvoltarii proiectelor de cooperare internationala?

Imens! Nici o autoritate publica nu poate ramine surda la nevoile publicului. Orice presiune publica asupra unei autoritati poate determina modificarea unei perceptii asupra unei opere, a unui artist, a unui curent, a unei politici. Pe de alta parte, sectorul independent nu poate sa isi aroge, la nesfirsit meritele frondei culturale, asteptind, in acelasi timp, sprijinul financiar al statului pe care il acuza de indiferenta.

Tendinta fireasca a oricarei autoritati este de a sprijini orice proiect care are o perspectiva de promovare internationala. Dorinta de a "promova" Romania este, inca, mai mare decit constiinta faptului ca, oricum, apartinem aceleiasi Europe. In afara Europei, nu prea exista interese reale de promovare (poate, cu exceptia SUA), decit din partea unor autoritati locale, care continua sa promoveze produse culturale de mina a doua in tari extraeuropene.

Care sunt nevoile culturale și tendințele de consum cultural in sectorul independent?

Nu stiu cit de reale sint tendintele de consum, pentru ca "sectorul independent" este, adeseori, o grupare a unor subculturi, cu public entuziast, dar redus numeric si ca putere financiara. Moda, dorinta de a epata burghzul sint factori care pot influenta major aceste tendinte, in "sectorul independent". Nevoile, insa, sint imense. Publicul are nevoie de "adevar": cauta exprimarea, uneori, frusta si neconventionala, dar, in orice caz, sincera. Improvizatia e acceptata, daca e onesta. Impostura, nu, nici daca e exprimata cu o aparenta calitativa superioara.

In ce fel credeti ca activitatea dvs. va fi influentata de recenta aderare a Romaniei la UE? Care sint mizele actuale ale scenei culturale independente in Romania in acest nou context?

Cred ca romanii nu sint, inca, constienti de oportunitatile pe care le au. Din acest motiv, nu inteleg, clar, ca adevarata "capitala culturala" a Romaniei poate fi oriunde, in Europa si ca Parisul, Roma sau Londra nu mai reprezinta niste destinatii exotice, ci niste locuri in care se pot afirma cu tot atita indreptatire ca la Bucuresti sau Timisoara.

Activitatea mea s-a schimbat gradual in ultimii ani. Aderarea s-a petrecut peste noapte, dar nu am inregistrat nici o schimbare semnificativa, peste noapte, in activitatea mea. Eram, oarecum, pregatit. Nu cum ar fi trebuit, dar... In orice caz, ceea ce artistii (cred eu) ar trebui sa inteleaga este ca, pentru ei, astazi, este mai important sa se afirme intr-o mare capitala culturala, decit sa spere intr-o cronica buna la TVR Cultural.

Ce domenii de activitate ale scenei culturale independente au fost sustinute mai mult de MCC in ultima perioada? Puteti oferi date/cifre/ statistici cu privire la producția culturală, consumul cultural și resursele investite intr-o anumita perioada în sectorul cultural independent la nivel național.

Am reusit, cred, sa pastram un oarecare echilibru intre dans, teatru, arte vizuale si cinema. Poate ca literatura e cea mai vitregita, pentru ca nu am gasit un sistem de finantare care sa o incurajeze exact pe cea "independenta". Date gasiti in raportul nostru pe 2006:

<http://www.cultura.ro/Files/GenericFiles/MCC-RaportAnual-2006.pdf>.